

KRIMINOLÓGIA

2018/2019. I. félév

- nappali tagozat, keddenként, 14:00-16:00, JK 212.
(kollokvium, kredit: 2)

A kurzus képessé teszi a hallgatókat arra, hogy a társadalomban mutatózó noramszegések mögötti folyamatokat, társadalmi és emberi tényezőket és az ezek közötti összefüggéseket felismerjék és megértsék, hogy a bűnözésre adható lehetséges válaszokat – büntetés, illetve bűnmegelőzés – szélsőségektől mentesen, az egyén és a közösség hasznára egyaránt megvalósítsák.

1. Bevezetés a kriminológiába. A kriminológia, mint társadalomtudomány, helye a bűnügyi tudományok rendszerében, a kriminológia tudománytörténete. A kriminológia célja és feladata, részei és kutatási módszerei. A bűnözés és a devianciák összefüggései.
2. A bűnözés morfológiája: a hazai bűnözés alakulása és jellemzői, a magyarországi kriminálstatisztikai rendszer.
3. A látens bűnözés. A bűnözési félelem, bűnözésábrázolás a tömegtájékoztatásban, a média-erőszak hatása.
4. A vagyon elleni és a gazdasági bűnözés kriminológiája, a környezeti bűnözés.
5. Az erőszakos bűnözés kriminológiája, a családi erőszak problémái. A terrorizmus XXI. századi fenyegetése. A gyűlölet bűncselekményei.
6. Szervezett bűnözés, bünszervezeti jellemzők.
A „fehér galléros” bűnelkövetők sajátosságai. A korrupciós bűnözés
7. Kábítószeres bűnözés – drogpolitika. Az alkohol és a bűnözés kapcsolata.
8. A visszaesők bűnözése, karrier-bűnözés. A kisebbségi lét és a bűnözés összefüggései, a modernkori migráció expanzója, és következményei.
9. Gyermek- és fiatalkorúak kriminalitása. A női bűnözés. A prostitúció problémái.
10. Viktimológia: az áldozattan alapkérdései, áldozatsegítő-(kriminá)politika, kárjótétel, a resztoratív igazságszolgáltatás.
11. A bűnmegelőzés háromszintű modellje, a bűnmegelőzés irányai, orientációi, eszközei és módszerei. Kriminológiai bűnmegelőzés-elméletek (többszörös viktimizáció, a szocializációs és a szituatív bűnmegelőzés).
12. Kriminálpolitika, büntetőpolitikai tendenciák, pönológia. A büntetőigazságszolgáltatás

hatékonyságának korlátai.

13. A klasszikus kriminológia kialakulása. (Beccaria, Bentham). A kriminológiai kutatások kezdete (Quetelet, Guerry, Tarde). A biológiai determinista iskola (Lombroso, Ferri, Garofalo), biológiai és pszichológiai elméletek (Kretschmer, Sheldon, Dugdale, Goddard, Freud). A személyiség és a bűnözés kapcsolata: modern pszichológiai bűnözés magyarázatok (erkölcsi fejlődés elmélete, kötődés elmélet, szociális tanulás elmélete, differenciális asszociáció-megerősítés, kondicionálási elmélet).
14. A társadalmi struktúrával kapcsolatos magyarázatok. A bűnözés reprodukciójának esélyegyenlőtlenségi modellje, valamint a kontrollelmélet, a piaci és a kirekesztettségi modell. Bűnözés és anómia, eltérő esélyek a devianciára (Durkheim, Merton). Szubkultúra elméletek (Cohen, Cloward és Ohlin, Wolfgang és Ferracutti).
A Glueck házaspár kutatási: a soktényezős (multifaktorális) elmélet racionalitása.

Szeged, 2018. szeptember

dr. Németh Zsolt c. egyetemi docens
kriminologus@gmail.com

Ajánlott irodalom:

- A Kormány 1744/2013. (X. 17.) Korm. határozata a **Nemzeti Bűnmegelőzési Stratégiáról** (2013–2023)
Megtalálható a Nemzeti Bűnmegelőzési Tanács honlapján - www.bunmegelozes.info
- 80./2013. (X.16.) OGY Határozat - „**Nemzeti Drogellenes Stratégia 2013-2020**
Tiszta tudat, józanság, küzdelem a kábítószer-bűnözés ellen”
Megtalálható: http://njt.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=163847.250110
- Korinek László: Bűnözési elméletek (Duna Palota és Kiadó, Bp., 2006).